

CSIKI LÁSZLÓ

A második nap

Apám gyűlölte a keddi napot. Kedden esett hadifogságba, kedden nősült (nem tudom, melyik napon halt meg), egyéb viszontagságai is kedden kezdődtek többnyire, és általában négy évig tartottak. Aztán, egy másik kedden, újabb bajok szele ütötte meg, és pörgette hasonló ciklusokon át, de úgy, szinte felejtette az addigi nyavalyákat. Kioltotta egyik gond a másikat, csak az emlékező érzetét hagyta maga után, vagy a hajlandóságot.

Én már azt hiszem, a kedd egy hely neve. Valami zűrzavaros körleté, amelybe mindannyiszor belépünk, holott tudjuk, nem kellene. Végül megszokjuk, vagyis elviseljük, sőt, visszamegyünk oda a terhekért.

Viharos alkonyi táj ez a kedd, reggeltől estig. Homályos örvénylések tölcésére aljában nyugtalanító derengés látszik. Megvilágít néhány deszka-barakot, drótkerítést, és néhány, furcsa mód, meztelen asszonyt. Az asszonyok, tagjaikat szertehányva, izmos hasukat behúzva kitárulkoznak, fáznak pedig. A kép fekete-fehér, mélyszürke árnyalatokkal. A nők nem valóságosak, de ott vannak.

A széleken, árkok mentén konyhaasztalok állnak a ködben, olvasólámpa rajtuk, és papírlapokat sodor a szél. A talaj fekete és fagyos, de valakik sárga, lila művirágokat tűzdeltek a rögök közé. Vaskos katonák és kantinosnék, szürke angolszövet öltönyt viselő, halszemű alakok lehetnek azok. De ők nincsenek ott.

Ez egy közös emlék. Csakhogy soha nem voltunk együtt ilyen vidéken apámmal. Sehol, soha. Úgy, hogy eszerint összeraktuk ketten, külön-külön, és egymásra vetítve látjuk az álmainkat. Otthagytuk a másik számára a látvány elemeit, esélyt adtunk egymásnak a berendezkedésre, és kivonultunk belőle.

Ez a kedd.

Mindannyiszor belemegyek. Mindig átverekszem rajta magam. Szerdán érzem még bőrömön ködös hidegét, ereimben a lüktetését, a rozsdás drótok karcolását az alkaromon. Csütörtökön emlékszem rá: az emlékeimre, melyek azonban nem múltbeliek; gerjesztem az érzetét, nehogy elmúljon. Pénteken, visszatekintve, már olyan, mintha valóságos lenne. Valóságosabb egy kicsit a pénteki világnál. Ezért nem hagyom odaveszni.

További napok is vannak. Azokon átjutok vissza a keddig. Gyakran teljesen néptelen, egyikünk sincs benne, még én sem, miközben áthaladok rajta. Ha visszanézek, már ott vagyok.

Ott vagyok a hét minden napján, kivéve azt az egyet, amelyikben éppen. Az a keddi hely magában, nélkülem, tehát valóságosan áll, nem őrzi nyomat, nem változtathatom el a jelenlétemmel, de még utólagos vélekedéseimmel sem.

Megkérném néha szeretteimet, ismerőseimet, hogy hétvégeken derék keddi figurának nézzenek, akin nem látszik ideje nyoma. Ez az alak, amikor távol van, rémítő és kilökő honában honol, tehát nem egészen önmaga. Tanúja saját áthaladásának. Nézője egyvalakinek, aki beletartozik valamibe, de nyoma sincs benne.

Hóvirágsziromnyi bizonyítékom sincs minderre.

Ma azonban kedd van, barátaim, és én boldog vagyok, mert látom.

A harmadik nap

Lejön egy bús, kemény csobán a hegyről, rázza gubájáról parkettámra az olvadt havat. Szerda van. Nyárvégi szerda.

Szerda van, mondja a csobán, lejöttem.

Tartozom neki valamivel eszerint. Úgy mondja a nap nevét, mint holmi számlaszámot. Csurog róla a juhszagú harmat.

Szerda, mondja újra.

Mintha ígértem volna neki valamit. A húsvéti bárány árát semmiképpen. Egy másik adósságnak vagyok az örököse talán. Olyannyira hasonlítok egy elmúlt vagy elszökött alakhoz, hogy éppen engem talál meg, bármerre menne a csobán. Itthagytak engem ezek, de nem elég távol dőzsölésük helyszínétől. Nem vesztettek el engem annyira, és én sem őket, mint kisgyerekeket a sokadalomban. Lám, a cehet legalább nekem kell fizetnem utánuk. Abban a hegyi kocsmában kihúlt cigarettafüst langyosul jelenlétemtől az olajos padló, a söntés bádoga felett. Két hegygel odább történik mindez, hétfőn tehát. Esetleg pénteken, völgyben.

Mókások ezek a halottak, mondom tehát a csobánnak.

A nedvességtől úgy elvékonyodtak végükön gubája csimbókjai, tűbe lehetne fűzni őket, és akkor a csobánt át lehetne húzni a ködön túlra. A havasi hó, eső már mind az én szobám padlóján terítkezik, és próbál felpárologni. Az ablakon bepilinkél a kanadai nyárfa szösze, és a hidegből olvadt meleg gőzben máris elnehezül.

Nem mondhatom neki, hogy ne mondja tovább. Megszáll nálam, ha egyetlen szót kiejtek. Válaszol. Megtalál, összeférünk, befekszik ágyamba a loncsos szőrméivel.

Felment egyszer, valami ködös békeidőben, a hegyre egy férfitudósnak, aranyért, kalandért, nőért, vagy csak el önmagától, ezt meg ott találta, s megette az ordát az esztenáján. Éjfél tájban megmondta már neki a nevünket is, s még azt sem kérte, hallgassa el a rendőrök előtt. Nyilván, így talált rám. Ült az egyik csizmás elődöm a kalyiba sarkában, és azt képzelte, a vacsoracsillagot látja, pedig csak egy másik pásztortűz lobogott a szomszédos hegyen. Gyantailatú bolygók a mély távolokat mutató hűvösségben.

Ez az ismeretlen és rémítő csobán végighallgatta történetüket az anyjukról, az apjukról, a dugdosott fegyverüket eláruló feleségükről, egyebekről. Nem értette a nyelvüket, de a bajukat nagyon is. Mondták egymásnak, hogy beszakadt a sorsuk cérnája. Most ők, az enyéim, az égbe szállnak, menekülőben. A csobán bólogatott. Mindenki így jár, erre tér, ide jut ezen a vidéken.

Az úri vendég túrót falt, nagyot aludt utána, és dühödten ébredt. Gyűlölte titka ismerőjét. Atadta neki bajait, akár egy zárt csomagot, nem is tudta az, mi zörög, puffan, verődik benne, de nála volt már akárhogy is. Az úri vendégnek tehát menni kellett, nem csak mondani. Az efféle, hűségesnek látszó tudatlanok pedig nem dobnak el semmit, azért is tiszták a havasok, nem csak az eső, a szél takarít.

Most meg itt áll, csurog a csobán, egy láthatatlan batyuval.

Szerda, mondja.